Η δίψα τού ανθρώπου διά τον Θεόν († Μοναχός Θεόκλητος Διονυσιάτης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 2 Μαρτίου, 2021

Ο Θεός και ο άνθρωπος. Αυτές είναι οι δύο μοναδικές πραγματικότητες. Ο Θεός ως αυτοΰπαρξη και ο άνθρωπος ως ύπαρξη κατά χάριν. Ο Θεός ως κατ' ουσίαν Θεός και ο άνθρωπος ως κατά χάριν θεός. Ο Θεός ως ουσία άγνωστος και σχετικά γνωστός από τις ενέργειές του και ο άνθρωπος γνωστός κατά τις ενέργειές του και άγνωστος κατά τις δυνατότητές του. Ο Θεός έχει φυσικές όλες τις τελειότητες και υπερτελειότητες και ο άνθρωπος έχει κατά μετοχή και χάρη κάποιες θείες καταβολές αναλογικές και δυνατότητες ομοιώσεως με τον Θεόν. Είναι πλέον δεδομένο και αμετάβλητο το δημιουργικό πρόσταγμα του Θεού: ο άνθρωπος είναι πλασμένος «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν του Θεού».

Ο άνθρωπος δεν είναι επομένως ένα ον αυθύπαρκτο, άσχετο, ανεξάρτητο, αυτόνομο. Είναι ένα ον λογικό που **από τη φύση του ανήκει στον Θεόν, εξαρτάται από τον Θεόν, σχετίζεται με τον Θεόν**, συγγενεύει με τον Θεόν. Οι «φυσικές» καταβολές του είναι τάξεως υπερφυσικής, λειτουργούν με αναφορά στον Θεόν. Κάθε παρέκκλιση, **κάθε κίνηση του ανθρώπου να αυτονομηθή και να διακόψη τη σχέση του με τον πλάστη και πατέρα του, οδηγεί στην** αποπλάνηση και **παραμόρφωσή του**. **Γίνεται ένα τέρας** ένα ον αντινομικό και **πλήρες από σύγχυση και δυστυχία**.

Οι πρωτόπλαστοι εσάρκωσαν τη μεγαλύτερη δυνατή τελειότητα στις σχέσεις τους μεταξύ των και απέναντι του Θεού. **Μέσα στην αναμαρτησία, πλέοντες στη χάρι τού Θεού και το άκτιστο φως, ζούσαν σε τελεία αρμονία με τη βούληση της πατρικής αγάπης, οδηγούμενοι σταδιακά στην κατά χάρη ομοίωσή τους με τον Θεόν**. Όλο τους το είναι ήταν λουσμένο στην θεϊκή χάρη, ο νους ακτινοβόλος από την άκτιστη λάμψη, η καρδιά καθαρή, φλογερή από αγάπη, «πάσχουσα τα θεία» από την ερωτική σχέση της με τον επίσης ερωτικά διακείμενο και «εξιστάμενο» Θεόν. Αυτή λοιπόν η αμοιβαία έλξη αγάπης και έρωτος μεταξύ Θεού και ανθρώπου, **αποτελούσε την «κατά φύση» σχέση, που εξέφραζε και τον προορισμό τού ανθρώπου, που πλάστηκε για ευτυχία και θέωση**. Υπό το πρίσμα αυτό θεωρούμενος ο άνθρωπος, αναδεικνύεται όντως ως ένας κατά χάριν Θεός «δόξη και τιμή εστεφανωμένος», ένας «εν σαρκί περιπολών θεός». Το δε πρωτόκτιστο κάλλος του, η λειτουργία των ψυχοδιανοητικών του δυνάμεων, το πνευματικό του ήθος, οι απαθείς σχέσεις του με τον σύντροφόν του, η στάση του

απέναντι του κτιστού κόσμου και η ερωτική του φορά προς τον Θεόν και τις άκτιστες ενέργειές του, όλα αυτά αποτελούν τα μοναδικά και ιερά αρχέτυπα, **πρότυπα και υποδείγματα μιμήσεως** και οικειώσεως υπό των ανθρώπων.

Ο άνθρωπος, ως **ελεύθερον ον**, δελεασθείς **απατήθηκε** από τον «απ' αρχής ανθρωποκτόνον». **Ολόκληρος ο άνθρωπος, η ψυχή και το σώμα, αρρώστησε βαρύτατα.** Έγινε θνητός, εμπαθής, σκοτεινός. Διέστρεψε τις υιϊκές σχέσεις του με τον Θεόν. Έχασε την λάμψη τής χάριτος, ο νους έπαψε να βλέπη την δόξα τής θεότητος. Οι δυνάμεις τής ψυχής άλλαξαν ρυθμό. Το θυμικό έχασε την αρρενωπή κίνηση και **αντί να στρέφεται με απαθή τρόπο κατά του κακού εστράφη κατά του ανθρώπου**. Το **επιθυμητικό**, που ήταν στην διάθεση της αγάπης προς τον Θεόν και τον άνθρωπο, μετεβλήθη σε πηγή φιληδονίας. Και το **λογιστικό**, που λειτουργούσε μόνο με πνευματικές θεωρίες και προσευχές — αφού ο νους ήταν «Επόπτης της αισθητής κτίσεως και μύστης τής νοουμένης» — σκοτισμένο, θαμπό, τυφλό, υποκείμενο στις εμπαθείς υποβολές τού παθητικού μέρους τής ψυχής και στις απατηλές προσβολές τού διαβόλου, κατήντησε έρμαιο των παθών και των σατανικών φαντασιώσεων. **Έτσι ο άνθρωπος, με αφώτιστη συνείδηση και νοσηρή ψυχική αίσθηση εξελάμβανε το κακό ως καλό, το πικρό ως γλυκύ, το ψεύτικο ως αληθινό και το δαιμονικό ως θείο.** Και ενώ η ψυχή, διατηρούσα κάποια λείψανα της θείας ευγενείας της, ορμούσε από ορμέμφυτο για ό,τι καλό και αληθινό, συνελάμβανε στη σύγχυσή της τα είδωλά των, σκιές, φαντάσματα και εικόνες, όπου εκένωνε τον ακάθαρτο έρωτά της, εν αγνοία τής πλάνης της.

Μέσα σε αυτά τα χαλκεύματα πρέπει να ενταχθούν όλες οι προχριστιανικές θρησκείες και όλες οι φιλοσοφίες, **εξαιρέσει της ιουδαϊκής, την οποία ως προτύπωση του χριστιανισμού απεκάλυψεν ο Θεός** . Και οι διάφορες θρησκείες και οι ποικίλες φιλοσοφίες, ως αναζητήσεις, υπό των πρώτων, του Θεού, και υπό των δευτέρων, της αληθείας, αποτελούν μαρτυρίες ενός άλλου κόσμου, που εχάθη και αγωνιωδώς ερευνάται για την επανεύρεσή του. Εάν θ' αναλύση κανείς την ελληνική φιλοσοφία, θα ανακαλύψη το κάλλος, το φως, τις εφέσεις και τις θείες δράσεις τού απτώτου και απλού ανθρώπου σε μια θλιβερά αλλοιωμένη μορφή σαν μια χαμένη παλαιά ευγένεια, σαν ένα απολεσθέντα παράδεισο. Τι άλλο από **αναζήτηση του Θεού, της αληθείας και της μακαριότητος που έχασεν ο άνθρωπος** , είναι ο Πυθαγορισμός, ο Πλατωνισμός, ο Στωϊκισμός, ο Νεοπλατωνισμός, ο Αριστοτελισμός; Παντού κανείς **ανακαλύπτει την δίψα τής ψυχής για τον Θεόν, για την ευτυχία, για την αλήθεια**. **Δίψα μόνο χωρίς την δυνατότητα ευρέσεως, αφού τα όργανα αναζητήσεως — οι ψυχικές δυνάμεις — έχουν υποστή διαστροφή και ο διάβολος εξουσιαστικά αποπλανούσε τον άνθρωπο.** Γι' αυτό **όλες οι φιλοσοφίες περιέχουν στοιχεία αληθείας, αλλ' όχι αυτή την αλήθεια**. Περιέχουν τάσης μυστικές, αλλά **μένουν στη δίψα**, για να φανερώνεται, ότι κάποτε ο άνθρωπος ανεπαύετο στους κόλπους τού Θεού σε μια αλληλοπεριχώρηση αγάπης.

Ο άνθρωπος ήταν αδύνατο να εύρη τον Θεόν. Γι' αυτό και ο Θεός απεκαλύφθη στον άνθρωπο. Αλλά **δεν έφθανε η φανέρωση. Χρειαζότανε και η πρόσληψη του αρρώστου ανθρώπου για να τον θεραπεύση και να τον θεώση**. Γι' αυτό και εσαρκώθη. **Σάρκωση, Βάπτιση, Σταύρωση και Ανάσταση, επανέφεραν τον άνθρωπον στο «αρχαίον απλούν» στην προπτωτική κατάσταση**. **Η ψυχή καθαρίστηκε με το βάπτισμα**, απόκτησε με την ενέργεια του αγίου Πνεύματος την πνευματική δράση, την πνευματική γεύση και την πνευματική ακοή, δηλαδή την καθολική αίσθηση, με την οποία η ψυχή ειδοποιείται για την ποιότητα όσων προσπίπτουν στην αίσθησή της.

Αλλά ενώ στην **προπτωτική κατάσταση ο άνθρωπος είχε απλανή την αίσθηση για την διάκριση των ποιοτήτων και σταθερή, μετά την πτώση συμβαίνει το αντίθετο. Ούτε απλανής είναι η αίσθηση ούτε σταθερή.** Έως ότου η ψυχή με πολλούς αγώνες και χρόνους αποκτήση το απλανές στη διάκριση και τη σταθερότητα, θα πλανάται πολύ ή λίγο και θα κυμαίνεται πολύ ή λίγο. Έτσι **βλέπουμε χριστιανούς που πίστεψαν και βαπτίστηκαν, να πλανώνται πολύ ή λίγο στην διάκριση των πνευματικών θεμάτων και να παρουσιάζουν την κύμανση μεταξύ καλού και κακού, ψεύτικου και αληθινού**. Κι έτσι ο Χριστιανός, ενώ πιστεύει και προσέρχεται στο Χριστό που υπόσχεται: «*Ος δ' άν πίη εκ του ύδατος ου εγώ δώσω αυτώ, ου μη διψήση εις τον αιώνα*» (Ιωάν. δ' 14), εν τούτοις και διψάει και ζητεί να ξεδιψάση σε θολές, αμαρτωλές και πολλές φορές καθ' αυτό δαιμονικές πηγές, που θέλγουν τις αφώτιστες ψυχές.

Απ' όσα ελέχθησαν προκύπτει, ότι ο πόθος τού ανθρώπου για αγάπη, ανάπαυση, ειρήνη, έχουν μεταφυσικά αίτια και μόνο στη μόνη μεταφυσική πηγή, στον Θεόν, είναι δυνατό το ξεδίψασμα της ψυχής. Αλλά για να προσπελάση κανείς στην πηγή, τον Θεόν, και «να μη διψήση εις τον αιώνα» πρέπει να προσέλθη με βαθειά ταπείνωση στον Χριστό, να τηρήση τις εντολές του, να αποβάλη τα πάθη, να μεταστοιχειώση τις δυνάμεις τής ψυχής προς το αγαθό, βοηθούμενος βέβαια από τη χάρη τού Χριστού, για να αγαπήση τον Θεόν και τον άνθρωπο, να φωτισθή ο νους από τις άκτιστες ενέργειες τού αγίου Πνεύματος, και να μεταμορφωθή ολόκληρος επί το θειότερο. Οπότε η ψυχή του θα «καταπαύση» εν τω Θεώ προ της μελλούσης μακαριότητος στην αιωνιότητα.

Όλα αυτά όμως προϋποθέτουν αγώνα μακρό και έντονο σύμφωνα με την ασκητική και πνευματική παράδοση της Ορθοδοξίας. Και προς υποβοήθηση αυτού του αγώνος επενοήθη ο μοναχισμός, ο οποίος προσφέρει την αγιασμένη πείρα του, με την οποία ηγιάσθησαν και εθεώθησαν αναρίθμητα πλήθη χριστιανών. **Χωρίς την παραδοσιακή οδό, χωρίς την «νόμιμη άθληση» η ψυχή ταλαιπωρείται μέσα στα πάθη της, μένει αλύτρωτη, δυστυχής και μέσα στο πνευματικό σκοτάδι της αναζητεί την λύτρωσή της εκεί που δεν**

υπάρχει. Κι έτσι πέφτει μέσα στις παγίδες τού σατανά, που είναι γνωστές από τα διάφορα ονόματά τους: μασωνισμός, ρόταρυ, μαρξισμός, ανατολικές θρησκείες... που αιχμαλωτίζουν τον σύγχρονον άνθρωπον.

(Πηγή: Περιοδικό "Ο Όσιος Γρηγόριος" τ. 2, 1977, ψηφιακή επεξεργασία "Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ"*)*